

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ДОКТОРА МЕДИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА, ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА НАУКИ І ТЕХНІКИ УКРАЇНИ МИХАЙЛА ДМИТРОВИЧА ТОРОХТІНА (до 90-річчя від дня народження) (1924–2010)

18 вересня 2014 року виповнилося 90 років із дня народження відомого вченого, фундатора вітчизняної школи спелеотерапії, видатного організатора курортної справи на Закарпатті, Заслуженого діяча науки і техніки України, доктора медичних наук, професора Торохтіна Михайла Дмитровича.

Михайло Дмитрович пройшов довгий шлях пошуків своєї життєвої дороги, становлення на ній та утвердження. Життєва стежка з рідного села Соболівка Теплицького району на Вінниччині повела його через тяжкі випробування Великої Вітчизняної війни, через навчання в Чернівецькому медичному інституті, – на Закарпаття, де пройшов шлях від лікаря-терапевта до директора поважного наукового закладу. Михайло Дмитрович став одним із перших ініціаторів організації в 1958 році Закарпатського курортного управління, яке очолив у 1960 році. В період 1958–1965 рр. під керівництвом М.Д. Торохтіна ведеться будівництво та реконструкція відомих сьогодні санаторіїв «Сонячне Закарпаття», «Квітка Полонини», «Верховина», «Шаян», «Гірська Тиса», «Карпати», «Поляна», «Синяк».

Одночасно М.Д. Торохтін, оцінюючи величезний лікувальний потенціал природи Закарпаття, активно проводив поглиблені наукові дослідження з метою обґрунтування і розробки нових методів лікування із застосуванням природних мінеральних вод Закарпаття. В 1964 році успішно захистив кандидатську дисертацію «Перспективи розвитку курортів Закарпаття для лікування хворих з патологією органів травлення», а в 1973 році – докторську «Вуглекислі залізо-марганцево-миш'якові мінеральні води Закарпаття та їх застосування». Ще через 5 років Михайлу Дмитровичу присвоєно вчене звання професора.

Практичним втіленням і поєднанням організаторської і наукової діяльності Михайла Дмитровича було створення в 1965 р. одного з перших профільних наукових осередків у Закарпатті – Ужгородської філії Одеського науково-дослідного інституту курортології. М.Д. Торохтін очолював організацію протягом 30 років. Під безпосереднім керівництвом професора М.Д. Торохтіна здійснювались перспективні наукові дослідження, присвячені вивченню механізмів дії фізичних факторів при різних захворюваннях внутрішніх органів. За ці роки сформовані головні напрямки наукової діяльності установи, вихований талановитий колектив, здобутки й досягнення якого добре відомі і займають вагомe місце в сучасній курортології.

Одночасно під керівництвом М.Д. Торохтіна все інтенсивніше розвивався інший напрямок наукової та науково-практичної діяльності установи – вивчення впливу мікроклімату соляних шахт на перебіг бронхіальної астми та інших захворювань органів дихання. Ці дослідження в 1968–1976 рр. поклали початок новому в нашій країні науковому напрямку – спелеотерапії. Як практичне втілення цих досліджень та підтвердження ефективності методу, під керівництвом Михайла Дмитровича було завершено будівництво першої в СРСР унікальної Республіканської (нині Української) алергологічної лікарні в селищі Солотвино (Закарпатська область) для лікування хворих на бронхіальну астму та інші захворювання органів дихання.

Під керівництвом Михайла Дмитровича розроблено метод отримання штучного лікувального середовища, аналогічного мікроклімату соляних шахт Солотвино, що дозволило провести ефективне лікування десятків тисяч хворих з усіх куточків України і країн СНД, і стало підґрунтям для спорудження в 1989 р. у м. Ужгород спеціального профільного лікувального комплексу – стаціонару і консультативної поліклініки.

Перебуваючи в неперервному науковому пошуку, Михайло Дмитрович щедро ділився своїми знаннями, за його авторством опубліковано близько 300 наукових праць, монографій і винаходів, підготовлено 37 кандидатів наук.

Михайло Дмитрович брав активну участь у громадській діяльності краю, протягом багатьох років неодноразово обирався депутатом Ужгородської міської ради, очолював Закарпатське наукове товариство курортологів, був членом правління Всесоюзного та Українського республіканського наукових товариств фізіотерапевтів та курортологів, Наукової ради з курортології та фізіотерапії АМН СРСР. Учасник Великої Вітчизняної війни, Михайло Дмитрович був членом президії обласної ради інвалідів війни та Збройних сил України.

Багаторічна віддана та плідна праця Михайла Дмитровича високо оцінена суспільством і була відзначена урядовими нагородами: «Відмінник охорони здоров'я» (1971 р.), орден «Знак пошани» (1981 р.), орден Вітчизняної війни I ступеня (1985 р.), 12 медалей, Почесна Грамота Президії Верховної ради УРСР (1987 р.), орден Богдана Хмельницького III ступеня (1999 р.). Враховуючи визначні заслуги перед народом України та наукові досягнення, в 2004 році професору М.Д. Торохтіну присвоєно почесне звання Заслуженого діяча науки і техніки України.

Михайло Дмитрович до останніх днів займав активну життєву позицію. Обравши нелегкий шлях науковця і лікаря, він усе своє життя невгамовно шукав шляхи покращення здоров'я людей, розробляючи нові методи лікування і оздоровлення з використанням цілющих властивостей природи. Болісно сприймав трагедію в Солотвині, усіма своїми силами і на всіх рівнях прагнув допомогти.

25 червня 2010 року, на 86-му році життя, після тривалої хвороби М.Д. Торохтін відійшов у вічність.

З іменем Михайла Дмитровича Торохтіна пов'язана ціла епоха вітчизняної клінічної медицини – становлення і розвиток спелеотерапії, одного з найбільш ефективних методів лікування захворювань легень. Не стало вченого зі світовим іменем, видатного організатора, талановитого наставника, справжнього лідера і професіонала своєї справи. Його життя було яскравим, повним динамізму, прагнення нового, пошуку і перемог. Михайло Дмитрович Торохтін залишив нам приклад самовідданого служіння народу, віри у силу розуму, він навчав нас бути гідними свого покликання, всі свої сили, знання і вміння віддаючи святій справі – відновленню та збереженню здоров'я людей.

Світла пам'ять про М.Д. Торохтіна живе в наших серцях, у наукових дослідженнях, які виконуються в установі, в роботах учнів і послідовників, у серцях багатьох тисяч вдячних пацієнтів.

*Колектив Державної установи
«Науково-практичний медичний центр «Реабілітація»
МОЗ України», учні, колеги*